

Szerkesztőség és kiadó hivatal

Hely: SIMONFFY-ház a város-
házával szemben

HIRDETMÉNYEK.

Előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szellemi részét illető
minden közlemények ide intézendők

Bérmertetlen levelek csak ismert kezektől
fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŐ PÁRT KOZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán
küldve:
Egész évre 10 ft — kr
Félévre 5 ft —
Negyedévre 2 ft 50
Egy hóra 1 ft —

Hirdetési díj:

Öt-hasábszoros egy szeri beiktatásáért 5 kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyilttér 4 hasábszorosét 20 kr.

XI. évfolyam. 1884.

Debreczen. Szombat, május 17.

97. szám.

A főrendiház.

Az előleges készülődésből azt hi-
hetne volna az ember, hogy midőn a fő-
rendiház az új országház építéséről szóló
törvényjavaslatot tárgyalja, ismét szeren-
cséje lesz a nemzetnek egy olyan „sport
heccezet” szemlélnie, mint a miilyet a
zsidó házasságról szóló törvényjavaslat
tárgyalása alkalmával inscenizáltak a
hajdani zászlós urak nagyratörő ifju iva-
dekai.

Szó sincs róla, hogy az ellenzék
igen szerette volna az ülészakot egy
csattanós zárjelenettel rekeszteni be, ha-
nem ezuttal ez nem sikerült, sőt inkább
megbizonyosodott az, hogy a Tisza kor-
mány egyáltalában nem áll a főrendi-
házban olyan rosszul, mint a hogy azt
néhány feltüntetni szeretnék.

És hogy ne mondhasa senki, mi-
szerint azok, a kik a javaslat mellett be-
szélték és szavaztak, csak olyan satelle-
sei a kormánynak, kiknek sem multjok-
ban, sem jelenükben nincs garancia, hát
elég legyen I p o l y i és S c h l a u c h
püspökök; br. V a y Miklós és gr. A n d r á s s y
Gyula neveikre hivatkozunk,
mint nagy multu és magas képzettségű s
a kormánytól egyáltalán nem függő egyé-
nekre.

Ezek mindnyájan hangsúlyozták,
hogy: az alkotmány állandóságának mo-
numentális manifestációja, a Duna parton
művészi stylen építendő nagy palotával,
a parlamentarizmus erejének s fenességé-
nek visszatükrözése, továbbá az, hogy
az épület tervénél ne a krajczároskodás
döntsen, de a feladat minden követelmé-
nyének kielégítése.

A főrendiházi ellenzék — épen úgy
mint a képviselőházi — már érvert fel-
hozni nem bírt, mint azt, hogy míg de-
ficitünk van, addig ne építsünk palotát.
Ezen faluvégi frázis, nagyon kishitű em-
bert áru el. Hiszen akkor ne építsünk
semmit; sem vasut, sem egyéb közle-
kedési eszköz kiépítéséhez ne fogjunk,

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

Tenier William.

— Egy angol rendőrgyűzők irataiból. —
(Folyt.)

Tenier mohó vágygyal gyűrte az arany-
tekercseket felöltönye zsebeibe. A nagy csomó
bankjegyeket és értékpapirt felmarkolva,
belső zsebébe rejté.

A fukarság sejtése miatt-e, vagy mert
Tenier vigyázatlanul járt el és zajt csinált,
nem tudni; de Spengler Jack megmozdult
álmában.

Tenier meredni kezdő hajszálakkal te-
kintett reá. Kése jobbába volt szorítva,
Spengler nem esett vissza nyugodt al-
vásába. Rövid nyöszörgés után teljesen fel-
ébredt és rémülten kimeredt szemekkel ült
fel ágyában.

Ez szolgált vesztére. Hah! Tenier nem
arra gondolt többé, hogy a késsel magát
ölje meg. Most már birtokában volt a
kincs, gazdaság; arról volt szó, hogy meg-
mentse.

Spengler nem tudott hangot kiadni a
rémület miatt.

Tenier oda ugrott hozzá, baljával meg-
ragadta torkát, úgy, hogy azon hang nem
jöhetett ki többé, jobbával pedig szurt...
A kés mélyen hatott. Érezte, mint rendül
össze Spengler Jack, mint csuklik, mint
hörög, aztán... holttestet tartott ke-
zében.

A vér lüktetve omlott elő a seb nyo-
mán és előnté az ágyat. Tenier irtózva ug-
rott vissza. Kezei véresek voltak. Gyilkos
lett, rablőgyilkos.

E gondolat átvillant szívéen, aztán me-
nekvére gondolt.

hanem várjuk meg szépen, míg bele fu-
lunk a sárba. Vagy hát minek költsünk
addig egyházak, iskolák alapítására; mi-
nek nekünk országos kiállítás, harmadik
egyetem, s egyáltalában minek fogunk
mi bár mihez is, a mire pénz kell, —
addig míg deficitünk van?

Hát bizony ezen érvelésnek nagyon
falusi szaga van, meglátszik rajta, hogy
a kik használják, nem tudnak felemel-
kedni a mindennapiasságon felül. Nem
ismerik a nemzet multját, nem bíznak
annak jövőjében, nem hisznek annak
életképességében. Szóval egy olyan be-
tegembernek tartják a nemzetet, melynek
már csak koporsó kell. Ez a minden
áron való pessimistás, nagyért, ne-
mesért lelkesedni tudás nélkül. Ez a va-
lódi garasos arisztokrácia!

De van ezen érvelésnek egy másik
oldala, egy másik tendenciája is. Meg-
érzik rajta jó messziről, hogy a válasz-
tásokhoz állunk közel. Erre célozott gr.
A n d r á s s y is, midőn azt mondta,
hogy a több mint egy év óta ismeretes
tervezet és négy év óta megközelítőleg
tudott költségvetés ellen soha sem jutott
eszébe felszólalni az ellenzéki fuziónak,
csak midőn a választások szelét érzi.

Hát bizony arra van ezen támadás
szánva, hogy majd a tisztelt választók
előtt, egy okkal több legyen a kormányt
befesteni s egyéb, igen épületes dolgok
között lehessen azt pazarlással, okné-
kiili költségekkel is vádolni. Mintha bi-
zony a mely gazda magának építkezik,
illetné azt a pazarlás vádja, s a mely
ország a maga ezeréves dicsőségét akarja
hirdetni, hirdethetné azt pár forintba ke-
rülő fecskéfészkek által?

— Az országgyűlés berekesztése. Az
állandó országház épület iránti elfogadása
után meg van adva a lehetőség arra, hogy
az országgyűlés mindkét házában az összes
előterjesztett, még ezen ülészak alatt tár-
gyalandó törvényjavaslatok e hó 19-éi, el-
lesznek intézve, úgy hogy az országgyűlés ün-

Az ajtóhoz rohant. Belülről toló-zárral
volt elzárva. Kinyitá.

E perczen lépteket hallott a folyosón.
Borzadva ugrott hátra, aztán az ablakhoz
futott, kihajította magát rajta s lerohant a lét-
rén. Csak lent tért egy kissé magához. Hall-
gatott Mindkét ház csendes volt, oly zaj-
talan, mintha egészen kihalt volna.

Főlemelte a létrát és visszavitte a he-
lyére; aztán köpenyöbe burkolózva óvatosan
felhaladt a lépcsőn Inasa már otthon volt,
várt reá. Zörgésére bebocsátá.

Zord arccsal, tántorogva lépett be,
mélyen szemében nyomott kalappal, köpe-
nyét szorosan tartva maga körül. Köpenye
alatt kezei és kése véresek voltak.

Ay inas kérdé, hogy a levélközélnél
segítségére legyen-e. Elfaladó hangon elküldé
s bezárta utána a szobajtót.

Az inas azt hitte, hogy ura részeg s
mivel ez nem ritkán szokott történni, meg-
nyugodott benne.

Mig lent az első emeleten a gyilkolási
borzasztó jelenet ment végbe, ugyanazon
ház padláslakásainak egy szerény szobá-
kájában egy fiatal leány ült varrás mellett.
Kezei gyorsan mozogtak s eközben köny-
csillogott szemében, melyet azonban gondo-
san akart lesimitani.

A nyitott ablaknál egy férfi állott, szíva
az üde éji levegőt, mely a mélyen lent fe-
kő kert virágillatát lengeté fel. Az óra épen
tizenkettőt ütött. Ekkor a férfi betette az
ablakot s a leány mellé lépett. (Ez volt azon
ablakbetetés, melyet Tenier hallott.)

— Ne varj többet. Marie, — szolt a
férfi szomorú sohajjal. Úgy sem tudod kiérde-
melni a lakbért, ha halálig dolgozol sem,
szegény gyermek.

— Honnan teremjük ki még a hiányzó
tallért, György? — felelt kérdően a leányka
és félretele a varrást. Spengler Jack meg-

nepélyes bezárása május 20—21-én megtör-
ténhetik.

Országgyűlés.

— A főrendiház. —

Budapest május 16.

A főrendiház nagy érdeklődés közt tár-
gyalta az állandó országház építéséről szóló
törvényjavaslatot.

Már hetek óta híre volt, hogy a főren-
dházi ellenzék a javaslat ellen, „újabb megle-
petéskép” támadást tervez; s elég volt arra,
hogy a ház egészen megteljen. Az összes
ülők helyein volt foglalva; csak a főpa-
pok helyein volt néhány üres szék. Ellenben
teljes számban ott voltak az udvari főmél-
tóságok, köztük Fratricsevics testőrpáncs-
nok is, nagy számban a főispánok, s nagy
számban a világi főrendek. Feltűnt az ülés-
en gróf Keglevich Béla megjelenése, ki évek
óta nem volt a főrendiházban; gróf Bombel-
les Károlyé, ki tengerészgyeaurahájában vett
részt az ülésen s báró Wodiáner Móré, ki
szintén eljött, hogy reá szavazzon a sokat
megtámadott javaslatra.

Az ülésnek érdekes lefolyása volt. Ipo-
lyi Arnold nyitotta meg a szónokok sorát,
hatóság, meleg, tudós és szép beszédben pár-
tolva a javaslatot, a besztercebányai püs-
pök ékesen szólása és szakértelme egész tel-
jességével karolta fel az ügyet. — A javas-
latot ellenzők indítványát gr. Sztáray Antal
adta be, egy rövid beszéd kíséretében, mely
megtámadta a kormányt, melynek a jelen
pénzügyi helyzetben nincs másra gondja,
mint ily fényűzési kiadás eszközésére.

Hatásosan válaszoltak erre a javaslat
védői: Schlauch Lőrincz szathmári püspök,
Vay Miklós báró, gr. Andrássy Gyula, gr.
Keglevich Béla. Reá utaltak azon ethicai és
nemzeti momentumokra, melyek a javaslatot
szükségessé teszik, s melyek a halogatást
vagy a krajczároskodást ez ügyben elítélik.
A zajos tetszés, melyek ezen beszédek hal-
latára s marcsanabb helyeinél a házban ki-
tört, kedvező sorost jósolt a javaslatnak.
Nem sikerült a főrendek hangulatát megvál-
toztatni az ellenzéki felszólalásoknak sem,
melyek közül báró Andreánszkyé egy nagy
mondásokkal teli, s e házban szokatlan anti-
semita izü kifakadás volt, mig Liphay Béla
báró azt fejtegette, hogy kevesebb költség-
el is lehet szepet építeni, Zichy Nándor a
támadás politikai oldalát színezte ki, Szé-
chen Antal gróf pedig gróf Andrássy Gyula
beszédét cáfolta. — Utolsó szónok volt

üzente, hogy ha az utolsó pengzig ki nem
fizetem, holnap kihordat az utcára.

— A szivtelen uzsorás! fakadt keserűen
György. Ebben is engem akar üldözni, egye-
dül engem. Tudja, hogy álmálad okozhat leg-
több fájdalmat nekem, Marie!

— Oh György! — sohajtá a leányka, —
miért is nem tudtál iránta szelid és engedé-
keny lenni?

— Lehetett-e túrni? — szolt mogorván
György.

Aztán bánatosan lehorgaszta fejét és
busan mondá maga elé:

— Igazad van. Mégis szelidnek és en-
gedékenyek kellett volna lennem.

A leányka sirva borult vállára.

— Oh György, nem, nem! Bocsáss meg.
Én igaztalan valék. Hisz ő tolvajszaggal
vádolt.

— Azt tette, igen! — suttagá ajkait
összeharapva a férfi. — És pedig azért, mert
jobbán értettem a mesterségemet mint ő.

Attól tartott, hogy külön üzletet kezdek s
ártani fogok neki. Így akart nyomorulttá
tenni.

György aranyműves segéd volt Speng-
ler Jacknél, Egyenetlenség származván köz-
tük, a főnök lopással vadoolta segédét, melyet
azonban nem tudott bebizonnyítani. Így üzte
el magától. György nem tudott állomásra
szert tenni. Kevés pénze elfogyott s úgy áll-
ta a dolgok, hogy a vén fukar kedvesében
akarta őt megbosszulni.

— Ideje, hogy menjek, — szolt György
lassu hangon. A mit ma varrtál, haza fogom
vinni. Holnap pedig még utolsó eszközüd még
megkísérlek valamit. Kölcson kérem azt a
tallért egy barátomtól.

— Mem is kell egy egész tallér. A ke-
reskedő, a kinek a fehérneműt viszed, vala-
mit csak fizetni fog. Az igaz, hogy már is
sokat előlegezett.

Tisza, ki nagy hatással csoportosította a
javaslat mellett szóló érveket. Utána névsze-
rinti szavazás következett, és pedig a gr.
Sztáray ellenindítványa felett. Nagy feszült-
séggel kísérte a ház a szavazást.

A püspökök mind Sztáray indítványa
ellen, tehát a javaslat mellett szavaztak; ki-
vételt csak az egri érsek s egy czimzetes
püspök képezett. A javaslat mellett szava-
tak az összes udvari főméltságok és zás-
lós urak; ezek közt feltűntelt a hor-
vát bán jelenléte s a fumei kormányzó sza-
vazata. A főispánok ezuttal mind egyérte-
lemben szavaztak a kormány javaslatá mel-
lett; összevéve vagy negyvenöt főispán sza-
vazott. A hercegek közül csak Baththyány-
Strattmann herceg volt jelen, a ki a javas-
lat mellett szavazott. Az indigena hercegek
közül ezuttal senki nem volt jelen. A gró-
foknál megoszlott a szavazatok aránya; fel-
váltva szavaztak a javaslat mellett és ellen,
hasonlóképen a bárók is. Az eredmény a
javaslat nagy többséggel való elfogadása
lett. Nagyobb többség szavazta meg e diffi-
cultalt javaslatot a főrendiházban, mint a
képviseelőházban. Mig ott a többség 48 szó
volt (148 szavazat 100 ellen), itt 134 sza-
vazat volt a törvényjavaslat mellett, 74 el-
lne, (Sztáray javaslata mellett) s így a
többség 60 szó volt. A kései idő — a sza-
vazás 3 óra felé ért véget — tartóztat az
ülés további méltatásától; itt csak azt cons-
tatáljuk, hogy a mai ülés a főrendiházban
fényes diadala volt azoknak, kik a magyar
államiságban bíznak, s kik az alkotmányos-
ság monumentális megörökítését kívánják.

PRÓRAY JÓZSEF.

A magyar közéletet és a képviselő-
házat súlyos csapás érte. A belügyminiszte-
rium hitünő államtitkára Prónay József hosz-
szabb szenvedés után tegnap meghalt. A
jeles nagyrabesült férfi egyik legszeret-
reméltőbb és legüsmertebb tagja volt a kép-
viselőháznak, bárha sokkal fontosabb és nyo-
mósabb az a szerep, melyet mint államtitkár
betöltött.

Nemes jellem, fenkölt lélek, igazi férfi.
A ki ismerte, becsülte is, szerette is. A
képviseelőház tagjai közt alig volt ember, a
ki rokonszenves tisztelettel ne viseltetett
volna iránta, az előkelő állásu kormányférfi

— S ha minden szakad, — mondá György
sötéten. — lopni, rabolni, gyilkolni fogok, de
mégsem hagyak el.

Marie ijedten fogta be György száját.
— Hallgass. Olyat még tréfából sem
szabad mondani.

György elmosolyodott kedvese ijedel-
mének láttára.

— Kis bohó, ne félj. Nem hiszem, hogy
annyira jussunk, Hiszem, hogy egy barátom
kölesönözni fog egy tallért. Hol van kapu-
kulesod. Add ide és jó éjt. Feküdjél le és
pihend ki magad szegény gyermek.

A leány atnyújtá a kapukulesot, György
hóna alá vette a hazavendő varrást, megös-
kolta kedvesét, aztán botorkálni kezdett le-
felé a lépcsőn. Marie egy darabig világitott
neki, aztán György visszaküldé szobájába,
nehogy a varrás által felhevült szemét meg-
hűtse.

György minden gyanu nélkül ment el
az aranyműves lakása előtt. Talán sohajtott
egyet, midőn a holnap fizetendő tallerra gon-
dolt, aztán felzárta a kaput s kilépett az
utcára.

A negyed éji óra épen akkor arra ment
el, midőn a kapu bezárásával vesződött. Is-
merte a legényt s megszólította:

— Jó estét, György. Megint ily későn
megy haza?

György nem volt beszélgetés kedvben,
sötéten, fenyegetően nézte meg az éji-ört.

— Megint? — szolt mogorván. — Mi
köze van hozzá?

Azzal sebesen elhaladt. Az éji-ör sokáig
nézett utána.

Réggel Tom Bill lépett szobámba. Épen
reggelinél ültem.
— No sir Wates, — szolt a rendőr —
van érdekes dolog. Megölték az éjjel Speng-
ler Jakot, ki is rabolták.
Egyszerre felugrottam az asztal mellől.

iránt, ki azonban magas hivatali állásában is mintája volt az egyszerű, művelt, emelkedett gondolkozású magyar embernek minden ízében.

Prónay József halála nagy csapás barátaira, nagy veszteség az országra. Megilletődötten gondolunk reá, könyvel szemünkben kívánunk neki örök nyugalmat.

A nemzeti család nógádi ágának sarja. Született Nógrádmegyében, Romhányban 1821-ben. Atyja Prónay János, Nógrádmegyének az 1825. 1830 és 1832—36. országgyűléseken követte s a megyéjében szabadelvű pártjának két évtizeden át közbecsülésben álló vezére volt, 1844-ben halt meg. Anyja, Kubinyi Luiza, nővére volt, Kubinyi Ágost és Ferenc képviselőknek.

Prónay József, három testvér közt a legifjabb fia, középiskolai tanulmányait Rozsnyón, Pozsonyban, Eperjesen, a jogot Losoncon, az akkori jeles jogtanár, Zsarnay vezetésében végezte. Az 1843—44-iki országgyűlésen mint gyakornok, Radványi Antal zöllyomi követ oldalán s később mint távollévő követ jelent meg s ugyanakkor lett Nógrádmegyei tiszt. aljegyzője.

Ez időtájtban Széchenyi lelkesítő szavai s példája után a magyar közélet nemesebb ifjai tömegesen siettek külföldre, a nyugati műveltség állományát tanulmányozni. Reform volt a nemzeti szabadelvű párt jel-szava és a törekvés sikeréhez az eszközök nem tudományból, francia és angol példákól szereztek meg ifjú politikusaik.

Eötvös, Szemere, Pulszky s az akkori és későbbi szereplők nagy serege vonult ki ekkor külföldre és Prónay József is, az ügyvédi vizsgát 1845-ben letévé, barátjával, b. Podmaniczky Frigyessel utazni ment. A berlini egyetemen az akkori jeles tanárok közül Raumer, Ranket, Schellinget hallgatta. Majd utra keltek észak felé, bejárva Orosz-, Svéd-, Dán- és Németország egy részét, aztán mágnosan ment Párisba, hol a francia nyilvános életet tette tanulmányi tárgyává, gyakran megjelenve az akkori polgár-herceg, Fülöp Lajos udvaránál, az arisztocrácia és a polgárság körében s ezenkívül hallgatta Michelet és Edgar Quinet előadásait. Gyakori látogatója volt az esküdtzéki tárgyalásoknak és a kamarai üléseknek, és volt alkalma Franciaország legnagyobb szónokait, Guizot-t, Thiers-t, Odilon Barrot-t, Lamartinet és Berryert több ízben hallgatni. Podmaniczky bárónak ez utazásról közzétett „Napló”-ja Prónay Józsefnek ajánlva jelent meg.

Az 1846-ik év tavaszán Londonba indult Majláth Györggyel, az elhunyt ország-bíróval és gróf Szécheny Antallal, kikkel Angliát, Skótszágot és Írhot egy részét utazta be. Az angol intézményeket különösen a fogházaknak különböző rendszereit tanulmányozta. Szorgalmasan eljár a parlament mindkét házába, tanuja volt a gabona törvények feletti epochalis parlamenti küzdelemnek, Peel e kérdésbeni diadalának és csakhamar bekövetkezett visszalépésének. Végül Holland, Belgium és déli Németországon át hazatérve, megyéjéért tiszt. főjegyzői minőségben kezdte meg ismét működését mint az ellenzék tagja és a Batthány által az adminisztratív rendszer ellen intézett országos agitációban, mint a nógádi ellenzék titkára szerepelt.

1848. tavaszán főbíróvá választották, s e

— Ah, s van gyanyu valakire?
Tom diadalmasan nézett reám.
— El is fogta már a gyilkost.
— Pompás! — mondtam, kezem nyujtva neki, — s ki az?

— György, a meggyilkoltak elcsopott segéde. A törvényszék őrök bízta meg a tény megállapításával s a vizsgálat megtételével. Jöjjen velem. Kevés dolga lesz. Tisztára van hozván az egész. Az orvost már odarendeltem, a ki a látólelet fölvegye s az elfogott gyilkos is ott van.
— Menjünk! — mondtam, kalapot és pálcát ragadva.

A hatotts házban mindent úgy hagytak, a mint találtatt. Biztosítottak, hogy senki sem nyult semmihez. A meggyilkolt háznépét, a szomszédokat, s az orvost az előszobában találtuk, a mint ránk vártak.

— Vizsgálat alá vettem a környezetet.
— Ez az ajtó nyitva volt? — kértem, a folyosóra nyúló ajtóra mutatva.

— Nyitva! — felelt a meggyilkolt inasa.
— A mint reggel a csizmakat bevittem, nyitva találtam, pedig máskor mindig dörömböznöm kellett.

Ez ifjú ember vette először észre gazdájának halálát. Mélyen szeme közé néztem. Tiszta volt.

— A gyilkos az ajtón ment tehát be! — mondtam határozottan.
— E véleményem már én is nyilvánítottam: — szökt Tom.

Tauság reá, hogy sokszor a leggyakoribb férfiak is tévedhetnek.

Bementünk a szobába. Ott az orvos fölvetette a látóleletet. Szerinte a gyilkosság-
nak éjjel körül kellett elkövetett.
— Mikor találkozott az aranyműves-le-
gény az éji őrrel? — kértem.

— Mintegy egy negyed egyre! felelt Tom. — Bizonyos hogy ő a gyilkos. Ezen nem lehet kételkedni.

minőségben a megye határozatainak öröves végrehajtása miatt 1849. január hóban a bányavárosok felé visszavonuló Görgeyt üldöző császári csapatok által elfogatott s Pestre kísértetett az újépületbe. Hathi fog-
ság után, 1849. tavaszán szabadlábra helyez-
tetvén, megyéje öt egyhangulag első alispán-
nak választá. A szabadságharcot erélyvel
és kitartással szolgálta. Mikor megyéjébe be-
törtök az orosz csapatok és a megye kormá-
nyát a kormánybiztos vette kezébe, ő Gör-
gey táborába ment s ott a főhadiszálláson
küldöncszolgálatot teljesített egészen a vi-
lágosi fegyverletételig.

A szabadságharc befejezte után ő is bujdosott. 1850-ben amnestiát nyert ugyan, de internáltatt s rendőri felügyelet alatt állt. Ez idő alatt visszavonulva élt, de tagja és hat éven át látogatója volt a híres csáki vadászársulat telepének, hol a sport inkább csak a takarója volt a haza ügye fölötti bizalmas eszmecsereknél és tervezéseknél. Ezen egyesület elnöke, Wenckheim Béla báró, tagjai pedig Tisza Kálmán és Lajos, Szapáry Gyula gróf, Simonyi Lajos báró, Podmaniczky Frigyes, Beniczky Ferenc, Keg-
levich Béla gróf és többen mások voltak. E társulat csak az 1860-ban bekövetkezett átalakulásig állott fenn, tagjai ekkor a haza sorsának intézését vették kezükbe.

1859-ben megnősült, nőül vevén Almásy Ilonát és Nógrádmegyéből állandóan Borsod-
megyébe, Ivánkára tette át lakását. Neje 1867-ben elhunyt.

1860-ban az októberi diploma korszaká-
ban Nógrádmegye főispánjának nevezették ki, de ő ez állást több, hasonló „kitüntetés”-
ben részesített elvtársaival egyetértésben, kik közt Tisza Kálmán is volt, visszautasította.
1861-ben a borsod-mezőkeresztesi kerület képviselőnek választotta, mely alkalom-
án az országgyűlésen a határozati párthoz csatlakozott.

Az országgyűlés elosztása után visszavonult falusi jószágára mindaddig, a míg 1865-ban újra ugyanazon kerület képviselője lett. Mint ilyen a balközéppárt részéről tagja volt a közöségi munkálat tárgyalására kiküldött 67-es bizottságnak.

1869-ben harmadszor választotta meg kerülete balközépi programmal; de miután a balközépi álláspontja felett a nemzet nagy többsége kedvezőtlenül nyilatkozott s Prónay az országgyűlés folyama alatt meggyőződött arról, hogy a közöpi különbözöket által választott pártok éles állása a reformkérdés-
ek czélszerű megoldhatóságának s az ország általános érdekeinek meg nem felel, 1871-ben egy röpiratban „A balközépi programja az 1872-ki választásokkal szemben” első szószólója lett a balközépi politika eljétének, a nemzet 1869-ik szavazata által szentesített 1867-ki egyezmény jóhiszemű elfogadásának kizárólag a reformkérdések czélszerű megoldása iránti tömörülésnek. S mielőtt ezen irányban határozott lépést tett volna, kötelességének ismerte eme változott politikai álláspontját vezérével s régi barátjával, Tisza Kálmánnal megismertetni.

Ezen, bár sokak által osztott vágy és törekvés érvényesülése még számos el nem hárítható akadályokba ütközött, s daczára annak, hogy több tekintélyes férfi, u. m. Podmaniczky Frigyes, Schwartz Gyula, Károlyi Ede erélyvel és bátorsággal sorakoztak ezen irányhoz, egyelőre nem lévén kedvező sikerhez kilátás, miután Prónay pártjával és választóival meg hasonlott, az 1872-ki

Én nem is kételkedtem, meg a legényt nem láttam. Akkor kezdtem kitérkedni. Becsületes, őszinte, bár a méltatlan eljárás által egy kissé morgorva arcu volt.

Elmondá, hogy az éjjel Marie nevű varróleányt látott fent egy padlás szobájában. Onnan távozott éjjel után.

— S nem vett itt észre semmi gyanús-
sát, mikor lehaladt? — kértem, — valami zajt?
— Semmit! — felelt György nyiltan.

(Ez vagy ártatlan, vagy megrogzott bű-
nös! — gondolám, — mert nem akarja a bűnt másra háritani.)

Visszamentem a szobába és folytattam a vizsgálatot. A földön néhány arany fektött, s egy pár számla, üzleti papiros, a meggyilkoltnak nevével. Az így el volt borítva vérel, s egy csizmasarok nyoma látszott mellette, mely a lecsurgott vérbe tapodva padlón nyomot hagyott. E csizmasarok az ablak felé látszott fordulva lenni. A kinek lába e nyomot hagyta, az az ablak felé lépett. Érdekeltem mentem az ablakhoz. Az egyik szárny nyitva volt s egy üveg tábla kivágva mellette hevert. A párkányon néhány cepp vér látszott. A gyilkos ki itt járt, bizonyos megsértette kezét. De hát járt-e itt? Kinéztem az ablakon. Igen magasnak tetszett, s azután mi szüksége volt a gyilkosnak az ablak körül járni, mikor az ajtó is nyitva volt! Vagy talán ketten voltak! Nem értettem az összefüggést.

Ismét visszatértem a vádolthoz.
— Mutassa a kezét, — mondtam neki. Dacosan, keserűen nevette előmutatta.

— A tisztelt rendőrök oly gyorsan fog-
tak el, — szökt, — hogy kezemet megmosni se maradt időm. Egészen piszkosak.

(Vége köv.)

választásoknál nem lépett fel, visszavonult azon hitben, hogy a közel jövő igazolni fogja a politikai életrevalóságot. E szünetelést felhasználta külföldi kirándulásokra Német-, Francia és Olaszországba, tapasztalabb és élesebb szemmel bírálván és szemlélvén a 21 év előtt látottakban előállott nagyszerű változásokat.

1875-ben a fusio a Deák-párt és a bal-
közép közt Tisza Kálmán nagyjelentőségű beszéde folytán létrejött, Prónay a mező-
kövesdi kerület által egyhangulag választott meg képviselőül. Ugyane kerületből 1881-
ben ismét megválasztott és így hat ország-
gyűlésen át volt a képviselőház tagja, 1875-
óta a delegatiónak folyton tagja, 1880-ban pedig alelnök volt.

Beliügyi államtitkárrá 1880. június 11-én nevezte ki a király. Azon bizottságokban, melyek a belügyminiszeriumban az új nagy szervezeti javaslatokat készítettek az állami rendszérgöről, a köztisztviselők hivatali qualificációjáról, a közigazgatás rendezéséről a nyári parlamenti szünet alatt ő vezette az elnökséget.

A képviselőházban hosszabb ideig a pénzügyi bizottságnak volt elnöke, a delegatiónak pedig egy időben hadügyi bi-
zottságnak elnöke; mint államtitkár, a miniszter több bizottsági és nyilvános tárgya-
lason képviselte. Legutóbb, a megyék kike-
rekítése alkalmával activ részt vett a tárgyalásokban.

Képviselőválasztási mozgalom.

Diszes küldöttség, tiz tagból álló, ke-
reste föl tegnap délelőtt a „Föv. Lapok” szer-
kesztőjét, V a d u a i Károlyt, hogy a mis-
kolczi déli kerület szabadelvű pártja részéről följárja neki a képviselőjelöltséget. A kül-
döttség, melyben tekintélyes ügyvédek, ke-
reskedők, vasuti, táviró, postahivatali főn-
kök, ipar- és pénzügyi kiváló férfiak, a
a megyei főjegyző (Tepper L.), az orvosi
kar és közpolgárság képviselői voltak együtt,
dr. Popper József főorvos*) a város egyik
legtekintélyes veterán polgára s a Ferencz-
József-rend lovagja, vezető s ő is mondott
meleg hangú beszédet, átnyujtva a
kijelölt bizottság jegyzőkönyvét.
A jelölt köszönettel fogadta el a meghívást
és beszédben mondá el az elveket, melyek
eddig irodalmi pályáján vezették. Délután
két órára pedig a Szikszay-emeleti külön
termében ebédre hívta meg a küldöttséget.
Számos toast volt (első a királyra,) aztán
több a jelöltre s annak most távol (Páris-
ban) időző nejeire, (Teleki Zsófia grófnőre,
kinek épp neve napja van,) majd Tisza Kál-
mán kormányelnökre s a szabadelvű párt
több vezetőjére. B. Vay Béla főispán és
Falk Miksa is lelkesítő toastokat mondtak,
s a társaság a legjobb hangulatban oszolt
szét.

Napi hírek.

— Stefánia trónörökösne ő Fensége a debreczeni jótékony társaság leány-árvaháza feletti védnökséget kegyelmesen elfogadni méltóztatt.

— A „kölcsonös-segélyező-egylet” igazgatósága az egyesület tagjait figyelmezteti, hogy az alapszabályilag kikötött 12 hét elmulván, a következő számú betéti könyvecskék megsemmisítették: 32, 37, 66, 71, 193, 208, 220, 259, 260, 357. Nevezett könyvecskék birtokosai a kölcsonös-segélyező egylet pénztáránál betéteik 50% -jé felvehetik. — Ujabb kölcsonnöket az igazgatóság f. hó 23-án pénteken fog kiadni.

— A Debreczen-h-nánási vasut társulat csütörtök délután tartott igazgatósága ülésének főtárgyát képezte a debreczen-hajdunánási vasut és a magyar államvasutak igazgatósága között a pálya üzletbe vétele, illetve átadására vonatkozó szerződésnek tervezete. A tegnap megjelent „Debreczeni Hírlap” közlése szerint ezen nagy fontosságú és nagy debreczen-nánási vasut társulat, valamint az épített négy város érdekét határozottan előmozdító ügy a legkedvezőbb, mondhatnók nem reményelt elintézését nyerte; melyszerint most már több mint valószínű, hogy a nevezett pályának fenntartása és üzletbe helyezése az államvasutak igazgatósága által fog eszközöltetni. Megemlítendőnek véljük ezeketán, hogy az építési vállalat által az igazgatóság elé terjesztett jelentés szerint a munkálatok már annyira haladtak, hogy a rendes viszonyok és körülmények között a pálya megnyitása július első felében várható. Fontos tárgyat képezte ezenkívül még az ülésnek a posta kinstárral és a táviró főigazgatóval kötött szerződésnek tárgyalása és elfogadása; valamint a magyar államvasutak vonalába való beárazás kérdéseinek eldöntése, s a Szt. Györgyi és Rác-Vid pusztai megálló helyek létesítése tárgyában beadott folyamodványoknak elintézése.

— Meghívó. „A debreczeni iparoskör” 1884. évi június hó 8-án vasárnap a városi nagy erdőben a „Lövöld” előtt ténen és ezéliből felállított sátor helyiségben könyvtára és saját pénztára alapja javára zárt-
*) Dr. Popper Alajos városunk kitünő orvostudorának bátyja. —

körü táncvizalmat rendez, — melyre kívül-
özimzett és családjá tisztelettel meghívatik. Belépti díj személyenként 1 o. é. forint. Je-
gyek és meghívó előmutatás mellett előre
válthatók Mayer Ferenc és Tóth Gyula
urak kereskedéseiben s a vizalom napján pe-
dig délután 5 órától kezdve kint a pénztár-
nál. — Felülizetések a jótékony czél iránti
tekintetből köszönettel fogadtatnak s hirla-
pilag nyugtáztatnak. Kezdeté délután 6 óra-
kor. Zenész: Oláh Józsi zenekara leend; iz-
letes ételek és jó italok jutányos árban ki-
szolgáltatásáról Papp György a fűrűd helyi-
ség bérleje gondoskodik. Debreczen 1884.
május hó 8-án. A vizalmi bizottság. Neta-
május kedvezőtlen idő esetén a vizalom a lü-
velde nagytermében tartatik meg. Kik a
táncestélyen megjelenésre igényt tartanak,
de tévedésből meghívót nem kaptak, e czél-
ból a délutáni órákban jelentkezhetnek az
iparos kör helyiségében Czegléd-utca Fried
háznál.

— A debr. jogász kör gyönyörű szé-
pen berendezett kuglójá f. hó 22-én d. u.
4 órakor fog ünnepélyesen megnyitanni.

— Nyilatkozat. A szerkesztésben
megjelent „Debr. Hírlap” vezérkizirója
tegnap a mult szombati a városi közgyű-
lésről írva, oly kifejezéseket is használt,
melyek a tényállásnak nem felelnek meg,
s melyek alkalmasak arra, hogy a közönség
nemely része előtt a városi hatóságot oly
szemben tüntessék föl, mintha az az összes vá-
rosi lakosságnak közvéleményével ellenkező
álláspontot foglalna el, — s mintha a pol-
gármester ur által e gyűlésben mondottak
melyek a valódi tényállást világították meg,
— megrovást érdemelnének. Miután én nem-
csak a „Debr. Hírlap” felelős szerkesztője de
egyszersmind a szabadelvű párt tagja, és a
„Debr. Ellenőr” főmunkatársa is vagyok, tar-
tozom annak nyilatkozatásához, hogy a
semeleges ténen álló „Hírlap”-ban közölt
és szóban lévő vezérkizitek szerzőjének más
alkalommal tapintatos hirlapírói munkálko-
dását ösmerve, egész bizalommal és olvasat-
lan adtam a sajtó alá. Karczag Vil-
mos a „Debreczeni Hírlap” t szerkesztője.

— A nagyerdőn a fűrűd ház udvarán
holnap vasárnap délután ismét a katonai ze-
nekár fog játszani. Ugy halljuk, hogy a nagy-
erdei fűrűdház derék bérleje a lapunkban em-
lített hiányokon már közelebb segíteni fog, s
gondoskodva lesz arról, hogy a folyton szep-
orodó nagyszámu közönség minden teki-
tetben kielégíttessék.

— Nyilvános köszönet. Mindazoknak,
kik boldogult nőm s gyermekeimnek imádozt
édes anyja temetése alkalmával, megjelené-
sükkél, s részvétükkel enyhíteni óhajtották
az én, és gyermekeim bánatát, s méltó fáj-
dalmát, fogadják keresztényi eszelekedetükét
nekem és gyermekeimnek szívbeli erőd leg-
mélyebb hálaikat és köszönetüket. Debreczen
1884. május hó 17-én Szabó József.

— A holnapi mikedvellői előadás
iránt nem kevésbé nagy érdeklődés van a
közönség közt mint első alkalommal volt.
A jó előadásnak híre ment, s most már igen
sokan kíváncsiak látni az ügyes szereplők
játékait.

— Eljegyzés. Nánássy Lajos
pénzügyi igazgatósági titkár ur kedves le-
ányát, városunk hölgy világának egyik ki-
váló ékességét R ó z s a kisasszonyt f. hó
15-én jegyezte el H a n k e L e ő es. kir. tar-
talékos hadnagy m. kir. pénzügyigazgatósági
hivatalnok. Mindvégig boldogság kísérje igaz
szeretettel kötött frigyüket.

— Több fontos és érdekes hírt kö-
zölt tegnap ismét a „Debreczeni Hírlap” me-
lyekről hogy az eseményeket olvasóink figye-
lemmel kísérjék néhány szóval nekünk is
meg kell emlékeznünk. A szóban lévő hírek
között van az is, hogy gróf Degenfeld
Imre nevére az örökösök 30,000 forintot ad-
tak át a főiskolának, ebből 25,000 frt kamatai
egy theologiai vagy bölcsészeti tanszék fel-
állítására és fontartására fordítandó; 5000
frt pedig gyűmölcsöztessekk mindaddig, míg
meg nem kétszeresedik; azontul a kamatok
évenként 2—4, bármely osztályu protestáns
tanulónak ösztöndíjjal készpénzben adas-
sanak ki, még pedig oly módon, hogy a ki-
tett határon belől az ösztöndíjasok számát
valamint azok neveit is a tanárkar meghall-
gatása után a gróf Degenfeld nevet viselő
fiu családtagok közül a legidősebb jelöli
évenként ki: a szabolcsmegyei és hajdume-
gyei ifjak, különösen pedig a nyirbaktai szü-
letésűek mások felett előnyvel bírnak.

— Siremlék leleplezése. A kegyelet
szenet nevében immár teljesült az régi köz-
óhaj, hogy Debreczen város egykori hírneves
ref. énekvezérének az általános szeretettől
övedzett Garbóczy Sámuelnek, a czegléd-
utcai temetőben lévő elhagyott, jeltelen
síra a hálás emléket tápláló utódok által
emlékkelvél jelöltessék meg. A siremlék
ünnepeles leleplezése folyó hó
25-én délután 4 órakor leend a czegléd-
utca a i t e m e t ő b e n. Közadakozásokból
gyűlt össze a szerény költségek, mely ennek az
emléknek szükségét kiadásait fedezi. A
leleplezési ünnepélyre K. Tóth Kálmán
ref. lelkesítőket kéretett fel az emlékszedé-
tartására, ki azt sziveskedett is elvállalni.
Az életrajzot és siremléktörténetét S o m o-
gyi Pál főiskolai tanár s egyházi főjegyző
fogja felolvasni. Ezen kívül a dalárda tag-
jai működnek közre, alkalmi darabokat ad-
ván elő — T o r d a y Gábor vezetésével.
Az ünnepélyt rendező bizottság a kegyelet

nevében fordul az egyszerű társaságban megjelenést az a helyet, — Dale szépen fásított tartandó dale kedvelt dalár keresítettnek, olvasóink szérszt vett a estélyen annalesz a dalest — Katl 39-ik ezredne sodik zászló megelőzőleg lyébe a Deb zászlóalj vár — A C 24-éről bizon — A H ókjának eddigi elhagyja van volt azon ke és előzőkény tiszteletét k körök méltán D o n o g á t á évekén át a szüneten csak zönség. — A a „Szepesség tékony adom aláírasi iver p i t ő k : őz Kacsokvicsm Ilona Seszti terlamn Ern t a g o k : O Thót Ferenc Géresi Kálm és Örvényi p á r t o l ó debreczeni t delmi bank, Tóth Sámue Lajos, Lisz mássy Káro Áron Manó zas Pál. Men vas Gyula, Tóth István nevezett sze közönség ez berbarati új megköszöni.

— Uj házi helyiségi tőni kávéhá új kévézuka király — A „H u n g á r i f o g j á t s z a n i l y e t o l v a s o n t” — A nyomdájában bizonyítván tetik. — E vezetével. — Bo magyarorszi rint — bos vián közös ban úzik a Szege-den” lyen sőt m nagyobb c rosek köze őszszel szé családjuk k Mike-Péres. üvénynyel beköszöntöt tul a Nyul íolyás köz kibérelt a azon konyh zony köny válhatnak bakerti t Mert ha a maradnak csak a keo nem valós nek vissz Igaz ugya de a szorg felett cseb általában jellemzi, a Jokra bille tudunk, v mezőgazd. sen oksze tekinteni deszkaból kezett az tani katon tunk. Egy a füstnek s közepé folyás ár szik ki. el nem tu láu meg in a milyen valamivel jőzszai meg olyan kut malomba, lakkal el

nyre kívül-
behívattik.
forint. Je-
lett előre
th Gyula
napján pe-
a pénztár-
ezél iránti
k s hirla-
tan 6 óra-
leund; iz-
árban ki-
rdó helyi-
zen 1884.
g. Neta-
alom a lö-
g. Kik a
tartanak,
ak, e zél-
hetnek az
teza Fried
nyörű szé-
22-én d. u.
ttatni.
szésemben
reziakirója
i közgyü-
használt,
ek meg, s
közönség
ságot oly
összes vá-
ellenkező
ha a pol-
mondottak
ottak meg,
n én nem-
esztője de
agja, és a
gyok, tar-
n, hogy a
n közlött
jének más
munkálko-
s olvasat-
ag Vil-
keresztője.
sz udvarán
katonai ze-
gy a nagy-
nkban em-
teni fog, s
lyton szal-
den teki-
ndazoknak,
ek imádot
megjelen-
őhajtottak
méltó raj-
kedetükét
eredő leg-
Debreczen
f.
előadás
és van a
mmal volt.
már igen
szereplők
Lajos
kedves le-
egyik ki-
onyt f. hó
es. kir. tar-
gazgatási
tisérje igaz
hirt kö-
Hirlap" me-
sónk figye-
nekünk is
lévő hírek
g e n r e l d
forintot ad-
frt kamatai
anszék fel-
ndó; 5000
addig, míg
a kamatok
protestáns
zben adas-
hogy a ki-
sok számát
ar meghall-
vet viselő
sebb jelöl-
hajdume-
baktai szü-
rnak.
A kegyelet
a régi köv-
ri híreves
szeretettel
a czeled-
t, jeltelen
ókok által
remlék
oly ó h ó
zégled-
közösköl-
yennek az
fedezte. A
Kálmán
alkébeszéd
elvallani.
S o m o
főjegyző
alárda tag-
bokat ad-
ése alatt
a kegyelet

névben fordul a t. közönséghez, hogy erre az egyszerű ünnepekre minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjék. Tiszteletük meg azt a helyet, a hol egy jó ember nyugszik.

— **Dalestély.** Vilmos Lajos tágas és szépen fásított udvarkertjében ma este megtartandó dalestélyre, — mely estélyek a mi kedvelt dalárdánk által mindég kiválóan sikerestettek, — ujjolag jónak látjuk felhívni olvasóink szives figyelmét. A ki egyszer részt vett a minden ízében sikerülni szokott estélyen annak elegendő azt jelezni, hogy hol lesz a dalestély.

— **Katonai mozgalom.** A debreczeni 39-ik ezrednek Nagyváradon álmásozó második zászlóalja az ősi hadgyakorlatokat megelőzőleg Debreczenbe megy át, míg helyébe a Debreczenben álmásozó negyedik zászlóalj városunkba érkezik.

— **A csegei birtok** árverezése e hó 24-éről bizonytalan időre elhalasztatott.

— **A Kunz J. és társa** czég itteni fiókjának eddigi vezetője ifj. Kunz József elhagyja városunkat. A derék ifju egyike volt azon kereskedőknek, kik finom modoruk és előzettségük által a város közönségének tiszteletét kiérdemelték. Eltávozását számos körök méltán sajnálják. — Az üzlet vezetése Donogán István urra bízották, ki hosszú éveken át a czég bizalmát kiérdemelte, a kit szintén csak előnyös oldalról ösmerné a közönség.

— **A debreczeni közönség** részéről a „Szepességi szeretetházra” következő jótékony adományok folytak be. A 134 számú aláírásíven adakoztak: 1. Mint alapítók: özv. Hegyi Mihályné 200 frt, özv. Kaeskovicsné 100 frt, Medve Kálmáné Onody Ilona Sesztina Lajos, Steinfeld Ignác, Osterlamm Ernő 30—30 frt. 2) Mint rendes tagok: Osterlamm Ernőné 8 évre 16 frt, Thót Ferenczén Pollag Louise, Békési Gyula Géresi Kálmán 3 évre 6 frt, Berger Henrik és Örvényi Vilmos első évre 2 frt. Mint pártoló tagok egyszer mindenkora: debreczeni takarékpénztár, Ipar- és kereskedelmi bank, reform-gimnázium tanárai együtt, Thót Sámuel theol. tanár 5—5 frt, Némethy Lajos, Liszka Nándor, Örvényi Ottó, Tamásy Károly, Szedlák József, Göllt Nándor, Áron Manó 2—2 frt; Lengyel Zsigmond, Buzás Pál, Menyhart János, Benyács Emil, Holvay Gyula, Hegedüs Sándor, Róth János és Thót István 1—1 frt. Összesen 500 frtot. A nevezett szeretetház bizottsága a debreczeni közönség ezen nemeslelkű adományait az emberbaráti ügy érdekében ezennel nyilvánosan megköszöni.

— **Uj kávéház.** A Frohner ház kávéházi helyiségét Stark Jakab és társa a „Petőfi kávéház” eddigi bérlői bérelték ki, s új kávézúkat díszesen berendezve „Magyar király” czim alatt nyitják meg.

— **A katonai zenekar** ma este a „Hungaria”, látogatott udvarkertjében fog játszani. Ajánljuk a kedves mulatóhelyet olvasóink figyelmébe.

— **A „Debreczeni Ellenőr” könyvnyomdájába** egy jó házból való s jó iskolai bizonyítványt nyújtó fiú, tanuló felvétetik. — Értekezhetni eziránt a nyomdai művezetővel.

— **Bosnyákok Debreczenben.** Az alsó magyarországi városokba — köztudomás szerint — bosnyákok, ráczok, kiket a nép szeriatán közös névvel jelöl meg és bolgároknak neveznek a konyha kertészetet. Így Pécselt, Szegeden, Temesváron, Szentesen, Váradon is. Tavasszal kisebb nagyobb csapatokban szállanak meg a városok közelében egyes kibérelt területeket s öszszel szép summa pénzzel mennek haza családjuk körébe. Debreczen idáig a libakert, Mike-Pércs meg Derecske látta el konyha műveléssel. De bizony az idén mi hozzánk is beköszöntött egy 11 tagú bosnyák csapat és tul a Nyulason, a nánási vasut és a macsi folyás között az u. n. vízi malom mellett kibérelt a várostól 4—5 holdnyi földet s azon konyha kertészeti telepet létesített. Bizony könnyen veszedelmes versenytársak válhatnak e bosnyák szomszédokból a libakerti birtokosok és bérlők ellen.

Mert ha az idén jól megy a dolguk, nem maradnak azok oda köves hazájokban, hol csak a kecske meg a szilvafa tartja őket, hanem valószínűleg még többet magokkal térnek vissza a kövőbb debreczeni földre. Igaz ugyan, hogy primitív eszközök vannak, de a szorgalom, takarékoság, kitartás a szerlelt csekély igény és az ügyesség, mely általában az ilyen délszláv kertészkedőket jellemzi, a mérleget aligha nem az ő oldalokra billenti le mi velünk szemben, kik nem tudunk, vagyis inkább nem akarunk, valamint mezőgazdaságunk, ugy a konyhakertésznél sem ökszerűséget alkalmazni. Érdekes megtekinteni e kis bosnyák kolóniát. Földből és deszkából öszszetkötött lakásuk nagyon emlékeztet azon boszniai házakra, melyeneket ottani katonáskodásunk alatt olyan sokat láttunk. Egyik fele lakóház, másik istálló. — A füstnek a tetőn egy kis nyílást hagytak, s közepére a tüzhelyet csinálták. — A folyás árkából egy nagy menkü kerek látszik ki. A jámbor utazók, az országtúrló el nem tudják találni mi lehet az. — Talán megint vízi malmot építenek oda, mint a milyen már a régi jó világban állott idébb valamivel a köhíd mellett? ... Kut az ott, jőszai meg böszörményi atyámfiai! És pedig olyan kut, hogy lovat fognak belé, mint a malomba, az a nagy kerek pedig öblös kanallal ellátott talpával felszedi az árokból

a vizet s a magasra emelt deszka csatornába töltögeti ki. Az a csatorna meg a vizet öntözés végett elvezeti az egész telepre, a hová a bosnyák atyámfiai akarják. Ennek a malom szerkezetű kútnak a kanalak kivételével minden darabja fából van. De hát még az ekékük milyen egyszerű, Magyarországon talán kétszáz esztendővel ezelőtt használtak olyat. Fogadni mennék nem sokban különbözik attól, milyennel a régi zsidók szántogatták hajdan Salamon vagy a Makkabeusok idejében Jordán meg a Kidron völgyét. Talyigának híre hamva sincs, s az ekék félkézrel is elég tartani, mert csak egy szárva van, mint az anglus czimerbeli fehér lónak. De azért ezzel az ókori ekével haznak olyan mély barázdát, mint a milyet a mi földműveseink szoktak a Vidacs félfével. Ezek az emberek versenyezni akarnak a libakerti zöldsejtemelőkkel. Ki tudja nem sikerül e nekik. Bizony vigyáznai kell rájuk!

— **Egy nyiregyházi nevelő intézet** viselt dolgai iránt városunkban is széles körben érdeklődnek, miután arról botrányos híreket irtak a lapok. Most ez ügyben a „Pesti Napló” ban a következő nyilatkozatot olvasuk: „Nyiregyháza, május 14. Egy 9 éves leány, ki iskolámat egy megdorgálás miatt elhagyta, beiratván egy itteni Latináné-féle leányiskolába, ott egy pletykát elmondott, melyet egy ott jelen volt lelkes-segéd a tanfelügyelőnek oly szenzációs módon feljelentett, hogy az itt megjelenő Ébredjünk című lapban a legdurvább szavakban elő volt adva. A tanfelügyelő erre f. é. május 5-én, míg én Budapesten a gőzfürdőben voltam, leányiskolámat bezáratta és annak fenntartásai engedélyt, valamint czimtblábját hajduk segélyével elvettette. Ezen eljárás orvoslata iránti folyamodványom már a közoktatási miniszterünál van, melyben sürgős és szigorú vizsgálatot kérek. Löffkovic Ignác.”

— **Hírek Biharból.** Belényesben Pável Mihály püspök végezte a gyászszertartást Mária-Anna királynéért. — Csobán-czy Antal nagyváradi városi biztos leánya 32 éves korában meghalt. — Tunos Sándor nagyváradi péklegény a „Vas” fürdőben ereit fölmetszvé, meghalt. — A tenkei ásványfürdőt f. hó 18-án fogják megnyitni ünnepélyesen. — A Nagy-Várad melletti Félix-fürdőben már nem kaphatni szobát, annyi ott a fürdővendég. — A berettyóújfalusi szolgabíró közegészség szempontjából a városvegi cigánydudák, morék és purdék haját lenyírattatni rendelte, ezenkívül szigorúan meghagyta a naponkinti mosdást.

— **A szöllőnek a tavaszi fagyok** ellen való biztosítására Babó azt ajánlja, hogy — a hol lehet — hagyjuk meg függőleges helyzetben a termő vesszőket, még pedig megköztözetlenül szabadon a levegőben. A zöld hajtások a talajtól lehetőleg messzire vannak, s minthogy sok szeme kihaját, nem lesznek nagyon nedvdusak és a szél által mozgattatván, puhák és rugalmasak maradnak. Babó ezen módszere mellett a legfelsőbb hajtások — 3” R. hidegben is teljesen épek maradtak, holott minden egyébb tönkre ment a tőkékben. Sőt az is kitűnt, hogy az ily tőkékben az alsó szemek halva maradnak és ha eltávolítatik felülük a termő vessző, még alkalmasak szőlő képzésére. — E szerint tehát a jelzett eljárás mindenesetre biztosítékot nyújt. Természetes, hogy ezen módszer a tulajdonképeni szőlő nevelési módszert nem alterálja, a mennyiben a termővesszők csak tartalék szerveknek tekintetnek és ha a csaphajtások nem fagytak el, eltávolítandók.

Legújabb.
(„Debreczeni Ellenőr” eredeti táviratai.)
Országgyűlés.
Budapest május 17. A képviselőház mai ülésén elnök melegen emlékezett meg Prónayról. A ház elhatározta, hogy a koporsóra koszorút helyez. **Dobránszky** az elnökséghez levelet intézett, melyben a becsület-bírótság eljárása fölött panaszokdván, parlamenti bizottság kiküldését kéri. — A ház a levél fölött napirendre tért. — Ezután benyújtott a fumei ügyben kiküldött regnicoláris küldöttség jelentése, mely Magyarország álláspontját a horvát aspirációkkal szemben határozottan védi, a Fiume és Magyarország közti kapcsolatok megszüntetését melegen ajánlja. A miniszterelnök irata jelenti, hogy a király az országgyűlést f. hó 20-án délelőtt tizenegykor a várpalotában bezárja. az utolsó ülés hétfőn lesz.

A Dobránszky ügy.
Budapest május 17. — **Dobránszky** Péternek mint a műegyetem tanárának a közoktatásügyi miniszter két havi szabadságidőt adott ösmert ügyének tisztázására.

Bécs, május 17. (Érk. d. e. 9 ó.)
A Stadttheater az éjjel teljesen leégett.
Színházegés Bécsben.
Bécs, május 17. A Bécsvárosi színházban (Stadttheater) tegnap déltűn öt órakor ismeretlen okból tűz ütött ki, és egy negyed hatkor az egész tetőzet lángban állott. Egy pillanat alatt hire ment

a városban a tilzesetnek, és a vész színlh lyére óriási néptömeg sietett. Fél hat órakor borzasztó robajjal a színház tetőzete a csillárral együtt bezuhant. A színházban a szinpad a nézőtérrel vasfüggönyvel volt elválasztva, s ez egész fél hétig a szinpadot a tüztől csaknem teljesen megvédte, de ekkor a szertárba is behatolt a tűz, — a szinpad is teljesen elpusztult. — A tüzoltóság egész éjjel szakadatlanul és óriási erőfeszítéssel dolgozott, mindamellett csak éjjel után egy órakor sikerült a tüzet részben elfojtani, azonban a szinpad még tovább égett az egész éj folyamán s csak reggel fele oltatott el teljesen.

A színház belseje most borzasztó romhalmaz, s csak a homlokzat áll fenn. Az oltásnál közreműködtek Bécs külvárosainak és környék tüzoltóságai is, továbbá a rendőrség, fogházörök és a katonaság. Az oltás alatt négy ember megsebesült, s huszonöt a roppant erőfeszítés következtében az eszméletét veszíté. A tüzet egész éjen át roppant közönség nézte, s megjelentek Albrecht, Vilmos, Jenő főherczegek: Taaffe, Bylaudt és Pinó miniszterek. — A Budapesten időző királyt negyedóránként értesítették a vésről. — színház a „Francia-magyar” biztosító társaságnál 400,000 forintig volt biztosítva. A színházat valószínűleg nem építik fel többé.

A tűz eredetéről az a hír van elterjedve, hogy a padláson dolgozó ácsmester vigyázatlansága okozta. — A színházban az Anzengruber ciklus járt a most, s tegnap esti előadásul: „Az esküszegő paraszta” ez színmű volt kintűve. A jegyek mind elkelték, s a színház tele lett volna. A közönség rémülve gondolt arra az eshetőségre, ha a szerencsétlenség kevés idővel később következett volna be.

Felolós szerkesztő és kiadó lapfőnökök
Vértesi Arnold.
Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

Nyilt-tér.
Szives tudomásul.*
Társunk ifj. Kunz Józsefnek Budapestre szükségessé vált áthelyezkedése folytán, debreczeni főkeleplepünk vezetését — 8 év óta üzletünkben működő — Donogán István urra bíztuk.

Fentnevezett tapintatos és szakértői működése által a n. é. közönség becses pártfogását folytatólag kiérdemelt ezután is föltörökvésünk leend.

Midőn a cégünkbe helyezett eddigi szives bizalmat megköszönjük, kérjük részünkre azt jövőre is fenntartani.

Kiváló tisztelettel
Kunz József és Társa.

Debreczenből távozásomkor a n. é. közönségnek egyes pártfogásáért, tisztelt ösmereim és barátainak szives jó indulatukért ezuton is legfőbb köszönetemet nyilvánítom.

1884. Május hó 16-án
Mély tisztelettel
ifj. Kunz József.

IGÉRVÉNYEK
1864. Osztrák-állam sorsjegyre
huzás június 3-án
főnyeremény 150,000 frt,
egés. 4/4 frt } és bélyeg.
fél 2/4 frt }

Az ipar egyesületi takarékos hitelintézetnél.

Nyilatkozat.
Debreczen város törvényhatósági bizottságának, f. év május hó 10-ik napján tartott közgyűlésén, a bormérők ügye kerülvén tárgyalás alá, a vita ueber az állított Dr. Ozori István biz. tag ur által, hogy a városi bor regále, és bor behozatali vám bérlői „annyira fosztogatják” a fogy. közönséget, hogy „majdnem 30 ezer frt. tiszta hasznok marad” — ez az alaptalan, vakmerő állítás, mi, érdekeltek bérlők, a Debreczen május 10-ki számából, nagy megütözéssel olvastuk, mert ha bár, ily anyagi kötelezettség mellett, mint a mi rajtunk van, meg tudunk állani saját lábunkon Isten segedelmével — még is képtelenségnek tartjuk, hogy valaki komolyan azt, csak távolról is gondolhassa, miszerént nekünk csakugyan 30 ezer forintunk maradt volna a részben lefolyt bérléti idő alatt a volna a bérléti lejártakor is, de miután, ez a levegőbe repített téves nézet, a városi törvényhatóság bizottsági közgyűlésén biz. tag. által vetetett fel, a nagy közönség iránt tartozó kötelezettségünknek vélnk eleget tenni, a midőn legjobb tudomásunk, lelki ösmere-

*E rovat alatt közlötékért nem vállal felelőséget a Szerk.

ünk szerint — a leghivebb bizonyosságot tevő okmányunk alapján ezennel polgári becsületünkre állítjuk, hogy a fentebb említett, biz. tag dr. Ozori István urnak, a közgyűlésen tett, ezen állítása — az igazsággal egyenesen ellenkezik. — s ezt a rágalmat, erkölcsi köteleaségünknek tartjuk, — határozottan vissza utasítani.

Debreczen, 1884. máj. 16-ik napján tartott általános ülésünkben, a bérlő testület határozata folytán Biró János jegyző. A debreczeni p. bormérő érdekeltek igazgatóságá.

Árverés.
A nagyvárad utcán Miskolcz-ház a Petőfi-kávéház melletti boltban kiárulásban lévő fűrhuaraktárból még fennmaradt
férfi és furuha-készlet
ugyszintén más az üzlethez még ki nem áruít tárgyak valamint a bolti felszerelvények is. Hétfőn folyó hó 19-én és a következő napokban délelőtt és déltűn fognak árverelvetni, hová a venni szándékozók tisztelettel meghívattak.

2350.
1884.

Árverési hirdetmény.
Sz. kir. Debreczen város tanácsa részéről közhírré tétetik, hogy a városház alatt lévő 4. 5. 6. 7. 11. 12. 13. 15. 16. 17. 18. számú boltok és 4. 5. számú pinceszék; továbbá a czeledutezai bika-akol mellett lévő faraktári helyiség, folyó 1884 május 28-án d. e. 9 órakor a városház nagytanácsstermében tartandó nyilvános árverés útján haszonbérbe fognak kiadatni és a feltételek megtekintés és azokról tudomás szerzés végett a számvényői hivatalra kiadattak.

Miről mind a mostani bérlők mind a jövőre bérleni kívánók értesittetnek.
Debreczen 1884. május 12-én.
A városi tanács.

Több évekre
KIADÓ
Kis-csapó-utca 789 sz. a.
ház, mely tartalmaz három utcai, ugyan abból nyíló három udvari szobát 1 elő szobát konyhát egy konyhát egy nagy üvegezett gaugot, kamarát 2 pinceszét; az udvarban 2 szobát, konyhát, kamarát, pinceszét, szekérszint, faskamarát, sertésólat, görét, szivatyskuttal ellátva és udvari kerttel.

Továbbá kishatvan-utczán 1421. sz. alatti háznál 2 utcai ugyanabból nyíló 2 udvari szoba, konyha, kamara, pincze, faskamara; értekezhetni kis-hatvan-utca 1421. szám alatt
Orosz István
tulajdonossal.

A Visk várhegyi fürdő
(Máramarosban)
ez évben május hó 25-én fog megnyitattni.

A fürdő intézet kényelmes lak és fürdő szobákkal, tágas ét- és társalgó teremmel, nagy kiterjedésű s egészséges levegőjű árnyas sétaterek közepén fekszik gyönyörű kilátással a festői szépségű tágas Jalabor völgyére. A fürdőintézet Visk Bustyaháza vasuti állomástól 2 órányira fekszik, a mely állomáson kényelmes kocsikról folytonosan gondoskodva van. Az oda és vissza utazásra mérsékelt áru vasuti jegyek szolgáltatnak ki a fürdő közönségnek. Állandó fürdő orvosról és zenéről gondoskodva van. A gyógyviz vastartalma a női betegségekben kiváló gyógyhatásu.

Visk Várhegy 1884.
Eglis és Jakobovits
fürdő bérlők.

